

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بیماری های شایع کودکان

رشته های کودکانیاری - مدیریت خانواده

گروه های تحصیلی بهداشت - مدیریت خانواده

زمینه خدمات

شاخه آموزش فنی و حرفه ای

شماره درس ۴۱۴۲

۶۱۸	باطبی، عزیزالله، ۱۳۲۶ -
۹۲/	بیماری های شایع کودکان/ مؤلفان: عزیزالله باطبی، احمدرضا زمانی. - تهران: شرکت چاپ و نشر
ب ۲۲۹	کتاب های درسی ایران، ۱۳۹۳.
۱۳۹۳	۱۵۲ ص. - مصور. - (آموزش فنی و حرفه ای؛ شماره درس ۴۱۴۲)
	متون درسی رشته های کودکانیاری - مدیریت خانواده گروه های تحصیلی بهداشت - مدیریت خانواده، زمینه خدمات.
	برنامه ریزی و نظارت، بررسی و تصویب محتوا: کمیسیون برنامه ریزی و تألیف کتاب های درسی رشته کودکانیاری دفتر تألیف کتاب های درسی فنی و حرفه ای و کار دانش وزارت آموزش و پرورش.
	۱. کودکان - بیماری ها. الف. زمانی، احمدرضا، ۱۳۴۲ - نویسنده همکار. ب. عنوان.
	ج. فروست. ۶۱۸/۹۲ ب ۲۲۹ ب ۱۳۸۷
	دفتر تألیف کتاب های درسی فنی و حرفه ای و کار دانش ۴۵۵۰

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز :

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی تهران -
صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش،
ارسال فرمایند.

info@tvoccd.sch.ir

پیام نگار (ایمیل)

www.tvoccd.sch.ir

وب‌گاه (وب‌سایت)

این کتاب در کارگاه ارزشیابی محتوای کتاب‌های درسی تابستان ۷۵ توسط هنرآموزان و دبیران منتخب سراسر کشور و اعضای کمیسیون تخصصی برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی رشته کودکیاری براساس نتایج ارزشیابی تکوینی بررسی و تجدید نظر شد و مجدداً در سال‌های تحصیلی ۸۵-۸۴ و ۹۳-۹۲ توسط مؤلف محترم دکتر باطنی و اعضای کمیسیون تخصصی رشته کودکیاری به لحاظ تناسب تصویری و اعمال مقررات بهداشتی جدید برابر با توصیه‌های سازمان جهانی بهداشت WHO و به روز رسانی مطالب، تغییراتی در آن انجام گردید.

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

نام کتاب : بیماری‌های شایع کودکان - ۴۸۱/۲

مؤلفان : عزیزالله باطنی، احمدرضا زمانی

اعضای کمیسیون تخصصی : عزیزالله باطنی، شهرزاد سعادت قرین، سارا فرجاد، شهربانو سرداری و معصومه صادقی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۹-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار : ۹۲۶۶-۸۸۳۰، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت : www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ : سیداحمد حسینی

طراح جلد : تبسم ممتحنی

صفحه‌آرا : غزاله نجمی

حروفچین : زهرا ایمانی نصر

مصحح : پری ایلخانی زاده، شهلا دلایی

امور آماده‌سازی خبر : زینت بهشتی شیرازی

امور فنی رایانه‌ای : احمدرضا امینی، فاطمه رئیسیان فیروزآباد

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران - تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)

تلفن : ۵-۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۱۳۹-۳۷۵۱۵

چاپخانه : مهدیه

سال انتشار : ۱۳۹۳

حق چاپ محفوظ است.

از شماست که مردان و زنان بزرگ تربیت می شود. شما را در تحصیل کوشش کنید که برای فضایل اخلاقی،
فضایل اعمالی مجرب شوید. شما برای آتیه مملکت ما جوانان نیرومند تربیت کنید. دامن شما یک مدرسه ای است که
در آن جوانان بزرگ تربیت شود. شما فضایل تحصیل کنید تا که دکان شما در دامن شما به فضیلت برسند.
امام خمینی (ره)

در رشته مدیریت خانواده، برای درس شناخت بیماری های کودکان به ارزش ۲ واحد نظری
از این کتاب فقط فصول ۱-۲-۳-۵-۶ تدریس خواهد شد.

فهرست مطالب

پیشگفتار

- ۱ فصل اول : کلیات بیماری های کودکان
- ۶ فصل دوم : بررسی علایم شایع بیماری ها در کودکان (نشانه شناسی)
- ۲۱ فصل سوم : بیماری های نوزادان
- ۴۳ فصل چهارم : سیستم ایمنی و بیماری های نقص ایمنی
- ۵۲ فصل پنجم : بیماری های عفونی
- ۹۰ فصل ششم : بیماری های دستگاه های مختلف بدن
- ۱۲۵ فصل هفتم : بیماری های دستگاه گوارش و تغذیه کودکان
- ۱۴۱ فصل هشتم : بیماری های شایع پوست کودکان
- ۱۵۱ منابع و مأخذ

کودکان، آسیب پذیرترین قشر جمعیت های انسانی هستند که در مقابل شداید و ناملایمات زندگی از جمله بیماری ها، به تنهایی توان مقابله و دفاع را ندارند. بنابراین باید توسط گروه های دیگر اجتماعی مانند خانواده، مریمان و سرپرستان و سایر افراد و نهادها مورد حمایت و پشتیبانی قرار گیرند. امروزه چگونگی بروز و عوامل ایجادکننده بسیاری از بیماری ها و همچنین راه های پیشگیری از آنها شناخته شده است. آموزش بهداشت و شناخت راه های حفاظت و جلوگیری از بیماری ها باید طیف های وسیعی از جامعه را دربرگیرد. همه مردم باید با اصول و چگونگی آموزش، حفاظت، توسعه و ارتقای بهداشت برای فرد و جامعه آشنا گردند. یک گروه مهم از اینان کودکان، مریمان بهداشت در مدارس و مریمان مهدهای کودک هستند که وظیفه خطیر حفاظت و پرستاری از کودک را به عهده دارند. مهم ترین اصل از اصول مراقبت از کودک، حفظ و نگاهداری سلامت کودک است. سلامت در مقابل بیماری قرار می گیرد و آشنایی با بیماری و دانستن زیر و بم های مقابله با آن، سبب حفظ و ارتقای سلامت می گردد. از این دیدگاه، در این کتاب سعی شده ضمن اشاره به تعریف بیماری و شرح نشانه ها و شناخت عوامل بیماری زا بیشتر به راه های انتقال و پیشگیری از بیماری پرداخته شود. از آنجا که مباحث مربوط به کمک های اولیه در مهدکودک ها و مدارس، در دروس مربوط، به تفصیل شرح داده شده است و نیازی به توضیح بیشتری از ظرایف درمان که خارج از وظایف کودکان و مریمان می باشد، نبوده، در این کتاب چگونگی درمان بیماری ها توضیح داده نشده است. تقسیم بندی فصول و مباحث کتاب بیماری های شایع کودکان، به علت کمبود واحد درسی و ساعات اندک اختصاص یافته، بر مبنای کلاسیک آن صورت نگرفته است. فصل نشانه شناسی بیماری ها که اطلاعات عمومی مربوط به بیماری هاست و فصل بیماری های عفونی که بیماری های شایع مهدکودک ها و مدارس است با توضیحات کامل تری همراه است. اما فصول مربوط به بیماری های دستگاه های مختلف بدن، بیماری های گوارشی و تغذیه و پوست به علت کمبود وقت و امکانات محدود با اختصار کامل بیان شده اند. لذا کتاب شکل منظم و تدوین یافته خویش را آن طور که قاعده کار است به خود نیافته است که امیدواریم این نقیصه در آینده با افزایش ساعات و تعداد واحدهای درس برطرف شود.

لازم به ذکر است فراگیران این درس باید اطلاعات کافی از ساختمان و کار دستگاه‌های مختلف بدن انسان و مسائل بهداشتی داشته باشند. از آنجا که استفاده از پوستر، عکس و فیلم‌های مناسب و همچنین بازدید از بخش‌های کودکان مراکز درمانی، در فراگیری بهتر مطالب این درس تأثیر قابل توجهی خواهد داشت لذا به مدرسان عزیز توصیه می‌شود تا حد امکان از تسهیلات یاد شده استفاده کنند.

مؤلفان کتاب حاضر معتقدند با تمام کوشش‌های انجام شده، کتاب هنوز دارای نقایص فراوان است. از کلیه مدرسان و صاحب نظران این رشته درخواست می‌شود که نظرات و پیشنهاد‌های خود را کتباً به دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش ارسال دارند تا در تجدیدنظر و چاپ بعدی مورد استفاده قرار گیرد. در خاتمه از جناب آقای دکتر عبدالله جوادی به خاطر همکاری‌های ارزنده‌شان در تهیه مطالب و تصاویر مربوط به فصل هشتم (بیماری‌های شایع پوست کودکان) و از سرکار خانم معصومه صادقی که همواره در حین تألیف و روزآمد نمودن مطالب کتاب در تجدید چاپ‌های مختلف تجریبات و اطلاعات ارزنده خود را در اختیار مؤلفان کتاب قرار داده‌اند، تشکر و سپاسگزاری می‌نماییم.

مؤلفان

هدف کلی

شناخت نشانه‌ها و علل بیماری‌های شایع کودکان و نحوهٔ پیشگیری از آنها